

RAAKEL,
MUUKALAINEN JA
KUOLEMA

Rauni Paalanen

ntamo

RAAKEL, MUUKALAINEN JA KUOLEMA

© 2015 Rauni Paalanen
ISBN 978-952-215-555-9

ULKOASU
Make Copies

KANNEN KUVA
Annukka Grönlund: *Veljeni leijona*, 1991. Valokuva Reijo Piispanen

VALMISTAJA
BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

2015
ntamo
www.ntamo.net

Rauni Paalanen

RAAKEL,
MUUKALAINEN
JA KUOLEMA

Pienoisromaani

ntamo

LUONNON ROUVA

Hänen on valta
päättää kuka on nouseva mullan alta.
Hän tietää siementen salaisuudet.
Hän tarkkaan katsoo:
Noin nousevat idut, ja taimet uudet.
Hän päättää tuosta ja tästä
valoa kohti taistelevasta elämästä.

Hän, luonnon rouva.

Hän astuu alamaistensa pariin,
hän kumartuu maahan asti,
ja puhelee puutarhalleen suloisesti ja suopeasti.
Vaan hänen on valta.

Hän säättää, kuka jäädä saa
ja kenet hän häätää.
”Sinut kitken pois, sinut valitsen”,
sanoo hän,
”sinä tanakka taimi annat minulle enemmän.
En armoa tunne, kun täällä häärrään.
Valtakunnassa tässä vain minä määrään.
Olen luonnon rouva.”

Miten ylväältä näyttää
rouvamme kun hän valtaa käyttää!

Kas näin hän saa
vaikka vain hetkeksi unohtaa:
Olet sinäkin, rouva, taimena taistellut,
ja lopulta lakastut – kuolevainen
olet sinäkin, luonnon rouva,
sinä viikatenainen.

PUUTARHA

Teen kaiken toisin kuin äiti, Raakel ajatteli.

Raakel oli saanut perinnöksi äitinsä puutarhan, ja mökin, liiterin, kellarin ja savusaunan. Raakel oli syntynyt mökissä, äiti oli asunut siinä pienestä työstä. Mökin oli rakentanut hyvistä honkahirsistä Raakelin isoisä. Hän oli kuollut kauan sitten. Raakelin äiti oli vastikään haudattu.

Raakel oli tullut hautajaisista ja vaihtanut mustan kä-

velyypuvun mukavaan housuasuun. Hän oli keittänyt kahvia, ja katsellut näkymää mökin ikkunasta.

Ikkunasta näkyi pyöreä järvi. Vesi oli korkealla, purot olivat tuoneet järven altaaseen metsien ja peltojen kevätvesiä. Järvi hohti kevään valoa. Se katsoi taivaaseen kuin kiiltävä pyöreä silmä.

Raakel oli käynyt rannassa ja upottanut kätensä kylmään veteen. Se oli kirkasta, pienet kirjavat kivet rantahiekassa erottuivat selvästi. Kaislat eivät olleet vielä nousseet. Kiimaiset linnut – koskeloita, Raakel oli muistanut – ajoivat toisiaan takaa, ja kirkuivat ja korahtelivat. Kosteikossa saunan takana hyllyi sammakon kutua. Raakel oli työntänyt kätensä sen alle, ja pidellyt sitä varovasti. Hän oli muistanut, miten oli tunnuttellut kutua pikku tyttönä, ja viehättynyt sen pehmeystä ja liukkaudesta.

Raakel oli tullut rannalta äidin puutarhaan.

Äiti ei ollut hoitanut kasvejaan muutama vuoteen. Äiti oli sairastellut, ja joutunut vanhainkotiin, ja lopuksi sairaalaan. Kun Raakel oli saapunut maailmalta häntä katsomaan, ja päättänyt sitten jäädä pysyvästi kotimaahan, äiti oli moneen kertaan puhunut puutarhasta. ”Kun vähän kitkisit ja muutenkin raivaisit siellä”, äiti oli sanonut, ja katsonut Raakeliin kirkkaan sinisillä silmillään. Äiti oli kutistunut ja haalistunut, mutta silmät kiitelivät kirkkaina. Kuin anelevan lapsen ilme, Raakel oli ajatellut kiusaantuneena. Raakelin oli ollut vaikea katsella myös vanhuksen laihuutta, pyjaman alta törröttäviä solisluita, ja ohutta, kurttuista ihoa.

”Ruusua pitäisi leikata”, äiti oli sanonut, ”ruusulle ja

tiikerinliljoille saisit laittaa lannoitetta – jos nyt ovat hengissä enää. Jos siellä navetan raunioitten takana olisi vielä kompostin pohjaa.”

Äidillä oli ollut muitakin ohjeita, joita Raakel ei saanut mieleensä. Sanoiko äiti jotain omenapuusta? Puu oli sammaleinen ja koukkuinen, mutta yläoksiin oli puhjennut vienosti punertavia kukkia.

Ruusussa törrötti ruskeita paljaita oksia, varmaan palleluneita. Niin, se pitää kyllä leikata, Raakel ajatteli. Ruusu saa jäädä, onhan se kaunis, vaaleanpunainen, ja tuoksuu voimakkaasti. Tiikerinliljat ovat komeita, perinteisiä kukkia, nouskoot jos ovat hengissä. Mutta muuten teen kaiken toisin. Teen tästä oman puutarhani.

Käännän kasvimaan, voin kääntää sen vaikka vielä tänään, Raakel päätti. Mutta enpä kasvata siinä porkkanoita, en lanttuja enkä nauriita, joita pitää vähän päästä harventaa. En halua kasvimaata, missä pitää joka päivä kyykkiä pelastamassa avuttomia taimia rikkaruohoilta.

Lapsena Raakel oli vihannut kesätöitä kuumalla kasvimaalla, hyttysten ja kärpästen kiusaamana. Raakel oli karannut sieltä aina kun äidin silmä vältti. Äiti oli huokaillut: ”Mistäs otetaan ensi talven porkkanat, mistäs lanttulaatikko laitetaan, jos eivät nämä pääse kasvamaan! Sanopas se!”

”Porkkanat ostetaan kaupasta”, Raakel sanoi nyt, vastasi ääneen äitivainajalle. Minä kasvatan yrttitarhan. Villisti rehottavia, vapaasti leviäviä, voimakkaasti tuoksuvia yrtejä. Minttua, meiramia, basilikaa, timjamia, salviaa – mitä kaikkia niitä onkaan. Kasvaakohan korianteri näin pohjoisessa? Äiti ei

osannut viljellä eikä syödä yrttejä. Tilliä meillä taisi olla, ja persiljaa, mutta kalakeittoon äiti laittoi vain sipulia. No, sipulia minäkin tarvitsen paljon, sitä lienee helppo istuttaa, eikä tarvitse kitkeä...

Yrttimaan ympärille heittelen kukkien siemeniä. Haluan paljon kukkia: auringonkukkia, hajuherneitä, orvokkeja, unikoita. Äiti kylvi kehäkukkia kasvimaan laitaaan yhteen suoraan riviin. Miten mielikuvituksetonta! No, tuo vanha akileija mökin takana saa olla. Seinustalle minä hankin jonkin upean köynnöksen.

Raakel huomasi kiihtyvänsä tästä suunnittelusta, ja vähän ihmetteli itseään. Nuorena tyttönä, ennen kuin lähti maailmalle, Raakel oli tuskin huomannut mitä äiti kasvatti ja puuhaili puutarhassaan. Kun Raakel oli päässyt kirkonkylän kouluun, äiti ei enää ollut vaatinut häntä kitkemään. Oppikoululaisena hän oli saanut keskittyä tärkeisiin lukemisiinsa.

Raakel muisti, että omenapuusta poimittiin syksyllä kirpeitä, kovia omenoita; ne pantiin sahajauhoihin vintille pehmenemään, niitä syötiin jouluna. Raakel muisti taittaneensa ruusuja maljakkoon. Raakel muisti katselleensa, miten pörröinen paksu kimalainen tunkeutui tiikerinliljan kukkaan. Mutta hän ei muistanut sitä hetkeä liljan takia, vaan siksi että odotti pihakeinussa ensimmäistä poikaystävänsä.

Heti ylioppilaaksi päästyään Raakel oli lähtenyt, ja unohtanut tämän kaiken – mökin, saunan, puutarhan pyöreän järven rannalla. Äitikin oli unohtunut pitkiksi ajoiksi. Moneen vuoteen Raakel ei ollut edes käväissyt kotimaassa. Kunnes oli tuonut näytteille miehensä, ja parin vuoden päästä myös

Raakel on palannut maailmalta kotimaahan viettämään eläkepäiviään. Hän on perinyt äidiltään mökin ja puutarhan pyöreän järven rannalla. Raakel hullaantuu puutarhaan, ja oppii käyttämään hyväkseen myös metsän antimia.

Kaikki muuttuu, kun hänen valtakuntaansa – ja elimistönsä – pesiytyy outo kasvi, Muukalainen. Raakel tapaa metsässä Tietäjänaisen, joutuu ihmeellisille matkoille ja päätyy sylikkään Kuolemansa kanssa.

Raakel, Muukalainen ja Kuolema on fantasian, muistojen ja taikajuoman siivittämä surumielinen, humoristinen, aistillinen ja monimielinen aikuisten satu.

Rauni Paalasen *Raakelin tarinoita* (Kirjayhtymä 1996) oli Olvi- ja Savonia-palkintoehdokkaana.

”Rauni Paalasen fantasiakertomukset ovat ihastuttavia.”

– Kaisa Kurikka, *Turun Sanomat*

”Hyvin omalaatuinen kirja, ei muistuta ketään eikä mitään.”

– Aulikki Elo, *Savon Sanomat*)

”Kaikki erotisoituu hänen käsissään, elämänmakuinen kihinä käy kaikkialla.”

– Eila Jaatinen, *Etelä-Suomen Sanomat*)